

رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی معلمان مدارس راهنمایی

**Relation between Self – Esteem and Marital Satisfaction
among Guidance School Teachers.**

M. Pourdehghan: M.A in counseling

Sh. Mohammadi: Asisstant Professor of
Tarbiat moallem Uni.

A.R. Mahmmudnia, Ph.D

Asisstant Professor of Tarbiat Moallem Uni.

محمد پور دهقان: کارشناسی ارشد مشاوره

دکتر شهناز محمدی: استادیار دانشگاه تربیت معلم

دکتر علیرضا محمودنیا: استادیار دانشگاه تربیت معلم

Abstract: The aim of present study, determinate the relation between self-esteem and marital satisfaction among Guidance school teachers in Savojbolagh. The people under study included all married teachers of Savojbolagh who 240 teachers are chosen based on Sample Random selection of kerr Jessie chart. Subjects responded to marital satisfaction questionnaire of Enrich (1997) which includes 47 multiple choice questions and Cooper Smith self-esteem questionnaire (1967) which contains 58 items There is a positive and direct relation between Self-esteem and marital life of female and male teachers. There is a difference in the degree of self-esteem women teachers is higher than of men. A sharp gap wasn't traced between the marital satisfaction of men and women from the statistical point of view. So there is a positive and direct relation between self-esteem and marital life and specially marital satisfaction must pay attention to improve it.

Key words: guidance, marital satisfaction, self-esteem, school teachers

چکیده: هدف این پژوهش تعیین رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی بود. ۲۴۰ نفر از معلمان مدارس راهنمایی شهرستان ساوجبلاغ با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند، و به پرسشنامه رضایت زناشویی ۴۷ سوالی اینریچ (۱۹۹۷) و پرسشنامه عزت نفس ۵۸ سوالی کوپر اسمیت (۱۹۶۷) پاسخ دادند. نتایج نشان داد که رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی معلمان زن و مرد مثبت و مستقیم است، و سطح عزت نفس معلمان زن بیشتر از معلمان مرد است اما تفاوت بین رضایت زناشویی معلمان زن و مرد معنی دار نیست. بنابراین با توجه به اهمیت عزت نفس و ارتباط آن با رفتار و اعمال انسان خصوصاً در بعد خانوادگی به ویژه تاثیر آن بر رضایت زناشویی لازم است بستری مناسب برای پرورش آن فراهم گردد.

کلید واژه ها: رضایت، زناشویی، عزت نفس، مدارس راهنمایی، معلم

مقدمه

ازدواج پیمان مقدسی است که در میان تمام اقوام و ملل و در تمامی زمان ها و مکان ها وجود داشته است. سنت دیرینه ای که در آن زن و مرد زندگی مشترکی را آغاز می کنند و پیمان می- بندند که مصاحب و یار و غمخوار هم باشند، یکدیگر را درک و همدیگر را خوشبخت کنند. به یکدیگر عشق بورزند و با ازدواج بر تنهایی خویش پایان دهند (نوابی نژاد ۱۳۸۰).

انسان ها با ازدواج استقلال می یابند و با تشکیل زندگی یک واحد کوچک اجتماعی را به وجود می آورند، و مسئولیت می پذیرند و به استقلال می رسند، زندگی آن ها هدف دار می شود و با پذیرش مسئولیت اداره خانواده خود، تصمیم گیرنده می شوند. آن ها درکنار هم آرامش می- یابند. چنانچه خداوند در قرآن کریم (روم، ۲) می فرماید: "برای شما از جنس خودتان جفتی بیافریدیم تا با او انس گیرید و آرامش یابید و در بین شما دوستی و مهربانی قرار دادیم، در این امر برای افرادی که اهل تفکر باشند آیات و نشانه هایی وجود دارد" (صالحی فرد، ۱۳۷۹).

الیس^۱ رضامندی زناشویی را حاصل مبادله رفتارهای پاداش بخش می داند. این نظریه پرداز رضایت زناشویی را زمانی لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر می داند که همه جنبه های ازدواجشان را در نظر گرفته باشند. رضایت در این دیدگاه یک متغیر نگرشی است که از خصوصیات فردی زن و شوهر محسوب می شود (صالحی فرد، ۱۳۷۹).

نتایج پژوهش های اولسون و لارنسون^۲ (۱۹۸۹) نشان داد که رابطه بین رضایت مندی از زندگی زناشویی و رضایت خانواده معنا داری است. از سوی دیگر یکی از ویژگی های فردی که بنا به تاکید اغلب روان شناسان و پژوهشگران می تواند در مقابل اضطراب و فشار موثر افتد عزت نفس است.

کوپر اسمیت^۳ (۱۹۹۷) در پژوهش های خود به این نتیجه رسید که عزت نفس بالا فرد را در مقابل انواع مشکلات و مسائل زندگی، فشارهای روانی و جز آن مقاوم خواهد کرد. عزت نفس به عنوان عاملی است که می تواند درک و تفسیر و واکنش های هیجانی فرد را تحت تاثیر قرار دهد و نیز می تواند در میزان استرس زایی رویدادها، عاملی تعیین کننده باشد. عزت نفس به منزله مجموع بازخوردها و عقایدی است که فرد در روابط خویشتن با دنیای بیرونی ابراز می دارد، یعنی بیان عدم تأیید یا تأیید فرد نسبت به انتظار موفقیت، پذیرش و واکنش به تعیین کننده های شخصی.

1. Eilis
2. Olson & Larenson
3. Cooper Smith

ویرجینیا ستیر^۱ معتقد بود افزایش عزت نفس افراد در خانواده به منظور ایجاد تغییر در نظام میان فردی آن هاست. او بین عزت نفس و ارتباط میان فردی، یک همبستگی مستقیم یافت و عزت نفس پایین را با ارتباط ضعیف همخوان و هم پیوند می دانست. نقش ها اثرهای عمده ای بر کارایی مؤثر خانواده از طریق نفوذ قواعد، فرایندهای ارتباطی و پاسخ به فشارهای روانی دارند. هنگامی که اعضای خانواده از همه رویدادهایی که در زمان حال تجربه می کنند، آگاه شوند، می توانند هم به عنوان فرد و هم به عنوان خانواده رشد کنند. ستیر به طرز ویژه ای بر تخلیه انرژی و از نظر جهت گیری انرژی های متوقف شده از طریق تسهیل در رشد و افزایش عزت نفس و بهبود مهارت های ارتباطی تاکید می ورزد (نوابی نژاد، ۱۳۷۸).

خشنودی، رضایت و خوشبختی زندگی نیاز به تلاش زوجین دارد (پارکر، اورتگا، و ون لوئینگ هام^۲، ۱۹۹۵). دیده شده است که زوجین شرکت کننده در برنامه اینریچ^۳ افزایش میزان سازگاری را گزارش دادند (السن، فورنیز و دراکمن^۴، ۱۹۸۶). رضایتمندی از روابط مهر آمیز نشأت می گیرد (ماسودا^۵، ۲۰۰۳). روابط رضایت بخش در بین زوجین نیز از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر، اعتماد به نفس که هر دو یکدیگر را پذیرفته اند و تفاهم با یکدیگر قابل سنجش است (سین ها و ماکرچک^۶، ۱۹۹۰).

بررسی موریسون^۷ (۲۰۰۰) نشان می دهد ارتباط میان فردی همراه با سطح توجه و علاقه بالا با کیفیت روابط زناشویی ارتباط مثبت دارد. کب، دراویل و برادبوری^۸ (۲۰۰۱) نیز در پژوهشی نشان دادند که چگونه ادراکات مثبت درباره علاقه مندی به همسر باعث به وجود آمدن امنیت عاطفی و رفتارهای حمایتی و رضایت زناشویی می شود. آن ها میزان رضایت زناشویی را در ۶ ماه اول ازدواج و یک سال بعد اندازه گیری کردند. نتایج نشان داد هنگامی که در روابط همسران احساس امنیت عاطفی و اعتماد به نفس وجود دارد، عملکرد ارتباطی آنان تقویت شده و رضایت زناشویی آنان افزایش می یابد.

باید توجه داشت که عزت نفس عامل مهمی برای پیشرفت و موفقیت افراد در همه کارها و در زندگی زناشویی است و محیط نیز نقش تاثیر گذاری در شکل گیری آن دارد، و رضایت

-
1. Virginia Setir
 2. Parker, Ortega & Van Loning Ham
 3. Enrich
 4. Olson, Fournier & Druckman
 5. Masuda
 6. Sinha & Mukerjee
 7. Morrison
 8. Cobb, Dravil & Bradbury

زناشویی حاصل مبادله رفتارهای پاداش بخش است. رضایت زناشویی، احساسات عینی از خشنودی، و رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهری است که همه جنبه های ازدواجشان را مدنظر قرار می دهند. وقتی فرد ارزیابی مثبت از خصوصیات خود داشته باشد دارای عزت نفس بالا و وقتی نتیجه این ارزیابی منفی باشد دارای عزت نفس پایین است. افرادی با عزت نفس بالا دارای هدف های عالی تر و متعددتری هستند و شوق زیادی دارند تا با موفقیت های تازه و موضوعاتی رو به رو شوند که استعداد و نیروهای آن ها را به طور عمده به کار می گیرد (عظیمی، ۱۳۸۰). با توجه به تاثیر عزت نفس بر رضایت زناشویی در این پژوهش نیز فرضیه های زیر مورد آزمون قرار گرفت.

- ۱- عزت نفس با رضایت زناشویی معلمان رابطه دارد.
- ۲- سطح عزت نفس معلمان زن بیشتر از معلمان مرد است.
- ۳- میزان رضایت زناشویی معلمان زن و مرد متفاوت است.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع همبستگی است. زیرا به مطالعه روابط بین متغیرها می پردازد. جامعه آماری شامل کلیه معلمان متاهل مدارس راهنمایی شهرستان ساوجبلاغ بود که با استفاده از روش تصادفی طبقه ای ۲۴۰ نفر از میان کل معلمان مدارس راهنمایی ساوجبلاغ انتخاب گردید که ۱۲۰ نفر آن ها زن و ۱۲۰ نفر آن ها مرد بود.

ابزار

الف- پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت: کوپراسمیت (۱۹۶۷) مقیاس عزت نفس خود را بر اساس تجدید در مقیاس راجرز دیموند ۱۹۵۴ تهیه و تدوین کرد. این مقیاس دارای ۵۸ ماده است که ۵۰ ماده آن به ۴ خرده مقیاس عزت نفس کلی، عزت نفس اجتماعی، عزت نفس خانوادگی و عزت نفس در محیط کار اختصاص یافته و ۸ ماده آن دروغ سنج است. ماده های لغوی این مقیاس با تغییرات جزئی در مورد معلمان به کار گرفته شده است. شیوه نمره گذاری این آزمون به صورت صفر و یک به این معنا است که پاسخ بلی به ماده های شماره ۲-۴-۵-۱۰-۱۴-۱۸-۱۹-۲۱-۲۳-۲۸-۲۹-۳۰-۳۲-۳۶-۴۵-۴۷-۵۷ نمره ۱ و پاسخ خیر به آن ها نمره صفر تعلق می گیرد و بقیه سوالات به صورت معکوس نمره گذاری می شود. یعنی پاسخ خیر نمره ۱ و پاسخ بلی نمره صفر می گیرد. بدیهی است که حداقل نمره صفر و حداکثر ۵۰ خواهد بود. چنانچه پاسخ دهنده از ۸ سوال دروغ سنج بیش از ۴ نمره به دست آورد، بدان معنا

است که اعتبار^۱ آزمون پایین و آزمودنی سعی کرده است خود را بهتر از آن چه هست، جلوه دهد. بر حسب جامعه ای که آزمون در آن اجرا می شود افرادی با نمره^۲ بیشتر از میانگین دارای عزت نفس بالا و افرادی با نمره^۳ کمتر از میانگین دارای عزت نفس پایین هستند. اعتبار و روایی^۴ این آزمون چندین بار برآورد، و نسخه نهایی آن به طور جداگانه در مورد آزمودنی های انگلیسی و عرب زبان اجرا شد. پس از گذشت شش هفته آزمون مجدد انجام گرفت و ضریب روایی آن ۰/۷۱ به دست آمد (کوپر اسمیت ۱۹۶۷). در ایران از آزمون عزت نفس کوپر اسمیت در پژوهش های متعددی استفاده شده است از جمله در پژوهش بیابانگرد ۱۳۷۰ و مهدویان ۱۳۷۴ که با روش دو نیمه کردن، ضریب روایی آن را ۰/۶۵ گزارش کردند (دهقانی، ۱۳۷۹).

ب- پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ: از این پرسشنامه به عنوان یک ابزار معتبر در پژوهش های متعددی برای سنجش رضایت زناشویی استفاده شده است. اولسون و اولسون (۱۹۹۷) که از این پرسشنامه برای بررسی رضایت زناشویی استفاده نموده اند، معتقدند این مقیاس به تغییراتی که در طول دوره حیات آدمی رخ می دهد مربوط می شود و همچنین در این خصوص به تغییراتی که در خانواده به وجود می آید حساس است. هر یک از موضوع های این پرسشنامه در ارتباط با یکی از زمینه های مهم است. ارزیابی این زمینه ها در درون یک رابطه زناشویی می تواند مشکلات بالقوه زوج ها را توصیف یا می تواند زمینه های نیرومندی و تقویت آن ها را مشخص کند. همچنین می تواند به عنوان یک ابزار تشخیصی برای زوج هایی که در جستجوی مشاوره زناشویی و به دنبال تقویت رابطه زناشویی شان هستند، استفاده شود. این پرسشنامه از ۱۲ مقیاس تشکیل شده است: پاسخ قرار دادی^۳، رضایت زناشویی^۴، موضوعات شخصیتی^۵، ارتباط زناشویی^۶، حل تعارض^۷، مدیریت مالی^۸، فعالیت های مربوط به اوقات فراغت^۹، روابط جنسی^{۱۰}، ازدواج و بچه ها^{۱۱}، بستگان و دوستان^{۱۲}، نقش های مربوط به برابری

-
1. Validity
 2. Reliability
 3. Conventionality
 4. Marital satisfaction
 5. Personality issues
 6. marital communication
 7. Conflict resolution
 8. Financial management
 9. Pleasure activities
 10. Sexual relation
 11. Marriage and children
 12. Family and Friend

زن و مرد^۱ و جهت گیری عقیدتی^۲. سلیمانیان (۱۳۷۳) برای تعیین روایی و اعتبار این پرسشنامه ابتدا پرسشنامه را ترجمه کرد و سپس سوالات آن را به رؤیت متخصصین رساند. بدین ترتیب روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفت. در مرحله بعد پرسشنامه را در یک گروه ۱۱ نفری اجرا و ضریب اعتبار آن را از طریق آلفا محاسبه کرد که عدد ۰.۹۳ به دست آمد. با توجه به زیاد بودن سوال های پرسشنامه (۱۱۵ سوال) که موجب خستگی بیش از اندازه آزمودنی ها می شد، تصمیم بر این شد که نسخه کوتاهی از آن تهیه شود. برای این منظور ابتدا همبستگی هر یک از سوالات با کل پرسشنامه از طریق ضریب همبستگی محاسبه گردید. سپس سوال هایی که از همبستگی نسبتاً بالایی برخوردار بودند به تعداد مساوی از مقیاس های مختلف پرسشنامه انتخاب، و در مجموع ۴۷ سوال برگزیده شد. مجدداً ضریب اعتبار نسخه ۴۷ سوالی در مورد یک گروه ۱۱ نفری با استفاده از ضریب آلفا محاسبه گردید که ۰.۹۵ بود.

یافته ها

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد رضایت زناشویی معلمان زن، معلمان مرد و کل معلمان

زن و مرد			مرد			زن			متغیرها
انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	شاخص های آماری رضایت زناشویی
۲/۶۷	۱۱/۷۰	۲۲۸	۳/۳۶	۱۱/۷۰	۱۲۰	۲/۶۳	۱۲/۲۰	۱۱۸	۱- پاسخ قرار دادی
۴/۱۸	۲۳/۹۸	۲۰۷	۴/۸۶	۲۵/۲۳	۱۱۴	۲۸۶۴	۲۴/۹۸	۱۰۷	۲- رضایت زناشویی
۳/۱۷	۸/۸۷	۳۳۳	۲/۹۳	۱۰/۳۲	۱۱۸	۳/۲۷	۸/۹۹	۱۱۳	۳- موضوعات شخصیتی
۴/۳۷	۱۴/۴۷	۲۳۱	۳/۴۲	۱۴/۷۴	۱۱۶	۴/۱۷	۱۴/۳۴	۱۱۱	۴- ارتباط زناشویی
۴/۴۳	۱۷/۸۳	۲۱۹	۴/۱۳	۱۷/۰۵	۱۱۰	۴/۲۳	۱۷/۴۳	۱۰۹	۵- حل تعارض
۳/۸۷	۱۴/۶۵	۲۳۸	۲/۹۸	۱۰/۵۵	۱۲۰	۲/۸۶	۱۱/۸۴	۱۱۸	۶- مدیریت مالی
۳/۴۸	۱۳/۶۵	۲۴۰	۳/۳۱	۱۳/۳۵	۱۱۲	۳/۲۸	۱۴/۷۵	۱۱۰	۷- فعالیتهای اوقات فراغت
۲/۹۹	۱۴/۱۶	۲۳۹	۲/۸۵	۱۴/۵۷	۱۱۴	۲/۷۹	۱۳/۸۶	۹۹	۸- روابط جنسی
۲/۹۳	۱۵/۱۲	۲۳۹	۳/۹۸	۱۴/۰۵	۱۱۶	۳/۱۳	۱۵/۶۲	۱۰۹	۹- ازدواج و بچه ها
۲/۹۲	۱۵/۴۴	۲۳۵	۳/۱۸	۱۴/۳۳	۱۱۴	۳/۰۲	۱۵/۳۴	۱۱۵	۱۰- بستگان و دوستان
۲/۱۸	۸/۸۸	۲۳۹	۱/۷۲	۸/۲۷	۱۱۸	۱/۵۸	۸/۳۸	۱۱۹	۱۱- نقش های مربوط به برابری زن و مرد
۳/۹۴	۱۷/۵۳	۲۳۶	۳/۸۱	۱۵/۴۵	۱۱۸	۳/۷۴	۱۶/۵۳	۱۱۶	۱۲- جهت گیری عقیدتی
۲۹/۹۲	۱۷۰/۱۹	۲۴۰	۳۰/۴۴	۱۶۷/۳۸	۱۲۰	۲۹/۵۲	۰/۳۹۱	۱۲۰	جمع کل رضایت زناشویی
۶/۰۵	۳۳/۳۷	۲۴۰	۶/۶۶	۳۱/۹۵	۱۲۰	۴/۸۷	۳۴/۹۲	۱۲۰	عزت نفس

1. Egalitarian roles
2. Religious orientation

رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی معلمان مدارس راهنمایی

براساس ارقام مندرج در جدول ۱ و مقایسه میانگین نمرات مولفه های رضایت زناشویی معلمان زن و مرد مشخص شد که بیشترین رضایت مربوط به "رضایت زناشویی" و کمترین "رضایت مربوط به مولفه های نقش های برابری زن و مرد و موضوعات شخصیتی" است.

جدول ۲. شاخص ها و آماره های تحلیل همبستگی پیرسون در رابطه با مولفه های رضایت زناشویی و عزت نفس معلمان زن و مرد، معلمان زن، معلمان مرد

						متغیرها
عزت نفس	تعداد	عزت نفس	تعداد	عزت نفس	تعداد	عزت نفس
مردان	مردان	زنان	زنان	کل	کل	رضایت زناشویی
۰/۵۶۵**	۱۲۰	۰/۵۸۷**	۱۰۸	۰/۵۶۹**	۲۲۸	۱- پاسخ قرار دادی
۰/۵۰۴**	۱۱۴	۰/۵۶۹**	۱۰۲	۰/۴۹۹**	۲۱۶	۲- رضایت زناشویی
۰/۳۵۸**	۱۱۸	۰/۳۷۲**	۱۰۳	۰/۲۹۰**	۲۲۱	۳- موضوعات شخصیتی
۰/۴۱۶**	۱۱۶	۰/۵۷۷**	۱۰۳	۰/۴۳۸**	۲۱۹	۴- ارتباط زناشویی
۰/۵۵۸**	۱۱۰	۰/۵۵۵**	۱۰۱	۰/۵۴۳**	۲۱۱	۵- حل تعارض
۰/۴۵۸**	۱۲۰	۰/۴۹۴**	۱۰۸	۰/۴۹۲**	۲۲۸	۶- مدیریت مالی
۰/۴۹۵**	۱۱۲	۰/۴۵۴**	۱۰۴	۰/۵۰۲**	۲۱۶	۷- فعالیت های مربوط به اوقات فراغت
۰/۱۶۵	۱۱۴	۰/۳۷۰**	۹۴	۰/۱۹۲*	۲۰۸	۸- روابط جنسی
۰/۵۵۶**	۱۱۶	۰/۵۱۱**	۱۰۱	۰/۵۶۲**	۲۱۷	۹- ازدواج بچه ها
۰/۵۹۰**	۱۱۴	۰/۵۱۱**	۱۰۶	۰/۵۶۷**	۲۲۰	۱۰- بستگان و دوستان
۰/۲۸۷**	۱۱۸	۰/۴۸۸**	۱۰۹	۰/۳۵۴**	۲۲۷	۱۱- نقش های مربوط به برابری زن و مرد
۰/۵۰۸**	۱۱۸	۰/۴۶۰**	۱۰۸	۰/۴۹۸**	۲۲۶	۱۲- جهت گیری عقیدتی
۰/۶۰۳**	۱۲۰	۰/۶۷۲**	۱۲۰	۰/۶۱۷**	۲۴۰	نمره کل رضایت زناشویی

* /۰/۵ ** /۰/۰۱

با توجه به نتایج جدول ۲، همبستگی بین عزت نفس کل معلمان و معلمان زن با تمام مؤلفه های رضایت زناشویی و با نمره کل رضایت زناشویی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. با توجه به ارقام مندرج در جدول ۲ در مورد معلمان مرد نتیجه گیری می شود که به جز مولفه روابط جنسی و نقش های مربوط به برابری زن و مرد همبستگی بین بقیه مولفه های رضایت زناشویی و همچنین نمره کل رضایت زناشویی و عزت نفس در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

جدول ۳. آزمون t مستقل در رابطه با سطح عزت نفس و رضایت زناشویی معلمان زن و مرد

شاخص‌ها متغیر	جنس	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
عزت نفس	مرد	۱۲۰	۳۱/۹۵	۶/۶۶	-۳/۸۲	۲۳۸	۰/۰۰۰۱
	زن	۱۲۰	۳۴/۹۲	۴/۸۷			
رضایت زناشویی	مرد	۱۲۰	۱۶۷/۳۸	۳۰/۴۴	-۰/۷۷	۲۳۸	۰/۴۳
	زن	۱۲۰	۱۷۰/۳۹	۲۹/۵۲			

با توجه به ارقام مندرج در ترازهای جدول ۳ نتیجه می‌شود که با احتمال ۹۹٪ سطح عزت نفس معلمان زن بیشتر از معلمان مرد است. اما تفاوت میزان رضایت زناشویی معلمان زن و مرد معنی‌دار نیست.

بحث

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد رابطه بین عزت نفس با رضایت زناشویی معلمان زن و مرد مثبت و مستقیم است. بنابراین می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که عزت نفس عاملی برای پیشرفت و موفقیت افراد در زندگی زناشویی است. و محیط نقش تاثیرگذار در شکل‌گیری عزت نفس دارد و رضایت زناشویی حاصل مبادله رفتارهای پاداش بخش منبعت از عزت نفس بالا است. از نظر الیس، رضایت زناشویی، احساسات عینی از خوشنودی، و رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهری است که همه جنبه‌ها ازدواجشان را مدنظر گیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است و لذا از خصوصیات فردی زن و شوهر محسوب می‌شود.

اهمیت عزت نفس ناشی از رابطه تنگاتنگ آن با رشد سازش یافته و عملکرد شخصیت است (نیس، سدیکیدز و استیونسون^۱ ۲۰۰۲). ماسودا^۲ (۲۰۰۳) در ارزیابی میزان رضامندی جنسی میان همسران کری‌های مقیم آمریکا دریافت که شوهران بیش از زنان از کیفیت رابطه جنسی خود رضایت دارند. مشخص شده که میزان عزت نفس، با نگرش مثبت و همدلی زن و شوهر و با ارضای جنسی بهتر و کامل‌تر مرتبط است و در جوان‌ترها با رضامندی جنسی همبستگی بیشتری دارد، همچنین ممکن است تفاوت فرهنگی زن و شوهر از میزان رضایت جنسی آن‌ها بکاهد. فقدان اعتماد به نفس به عنوان یکی از علل بارز سرد مزاجی بر شمرده شده است ولیکن

^۱. Neiss, Sedikides & Stevenson

^۲. Masuda

نتایج پژوهش وسیتمر و لوپاتر^۱ (۲۰۰۵) آشکار ساخت، نابهنجاری های جنسی منجر به کاهش اعتماد به نفس و احساس ناکارآمدی در فرد می شوند. از آن جا که مسائل جنسی و توانایی برقراری یک ارتباط جنسی مطلوب، یکی از اجزای شخصیت و خودپنداره فرد محسوب می شود، زمانی که فرد در عملکرد جنسی با مشکل مواجه می شود، خود را به عنوان یک شریک جنسی فاقد صلاحیت می بیند و این مسئله اعتماد به نفس او را کاهش می دهد.

پژوهش های هارتر^۲ (۱۹۹۹) نشان داد مردان نسبت به زنان عزت نفس بالاتری دارند. اما علیرغم این نتایج، بیشتر پژوهش ها، حاکی از عدم تفاوت بین دو جنس در عزت نفس است، و فقط تعداد کمی از پژوهش ها بالاتر بودن عزت نفس مردان نسبت به زنان را نشان داده اند (وید، تامپسون، تشکری و والنته^۳، ۱۹۸۹؛ جوزفز، مارکوس و تافردی^۴ ۱۹۹۲؛ بایرن^۵، ۲۰۰۰). به نظر می رسد در اغلب پژوهش هایی که در آن ها مقیاس رزنبرگ به کار رفته، عزت نفس مردان بالاتر به دست آمده است (فرانسیس و جیمز^۶، ۱۹۹۶). برخی از پژوهش ها نیز به عدم تفاوت بین دو جنس دست یافته اند (نعمت طاووسی، ۱۳۸۰؛ حجازی، ۱۳۸۱؛ جوزفز و همکاران، ۱۹۹۲).

پژوهش ها نشان می دهند که عزت نفس مردان و زنان در جنبه های مهمی باهم فرق دارد، که ریشه در عوامل متفاوتی دارد (جوزفز و همکاران، ۱۹۹۲). طرحواره خود در زنان، به صورتی وابسته به دیگران تعریف می شود، که در آن روابط با دیگران و به خصوص افراد نزدیک، عنصر مهمی است و در نتیجه دیگران بخشی از خود هستند. اما طرحواره خود در مردان به طور مستقل و انفرادی تعریف می شود، و دیگران بخشی از خود نیستند، بلکه مجزا از خود هستند. بنابراین آن چه که تصویر مثبت از خود را می سازد ثابت و استناددار شده نیست، بلکه به آنچه برای فرد اهمیت دارد بستگی دارد، عزت نفس در مردان حاصل آن چیزی است که برای جنس مردانه مهم است، یعنی مستقل و خود مختار و بهتر از دیگران بودن، اما در زنان عزت نفس از حساس بودن به دیگران و وابسته بودن به آن ها ناشی می شود. بنابراین تفاوت مردان با عزت نفس بالا و پایین باید در میزان استقلال و خود مختاری آن ها، و تفاوت زنان با عزت نفس بالا و پایین باید در میزان وابستگی آن ها به دیگران باشد (جوزفز و همکاران، ۱۹۹۲).

1. Whestheimer & Lopater

2. Harter

3. Wade, Tampuson, Tashakkori & Valente

4. Josephs, Markus & Tafarodi

5. Byrne

6. Francis & James

در پژوهشی تختی (۱۳۸۰) به این نتیجه رسید که رابطه بین رضایت زناشویی زن ها با سطح تحصیلات آن ها معنادار نیست، ولی رابطه رضایت زناشویی با باورهای غیر منطقی، معنادار و منفی است. نتایج پژوهش مذکور با یافته های پژوهش حاضر تناسب و همخوانی دارد.

مقایسه میانگین عزت نفس آزمودنی ها نشان می دهد که عزت نفس خانم ها بیشتر از عزت نفس آقایان است در پژوهش صالحی فرد (۱۳۷۵) نیز دبیران زن در مقایسه با دبیران مرد از عزت نفس بالاتری برخوردارند بودند که با یافته های پژوهش حاضر تناسب و همخوانی دارد.

در آخر مقایسه میانگین های رضایت زناشویی آزمودنی های این پژوهش نشان داد که میزان رضایت زناشویی معلمان زن با مرد تفاوت ندارد. در پژوهش رناد، بیرز و پن^۱ (۱۹۹۷) تفاوتی در رضایت زناشویی زنان با مردان مشاهده نشده و در پژوهش برزنیاک و ویسمن^۲ (۲۰۰۴) نیز در میزان رضایت زناشویی زنان و مردان که آزمودنی ها به صورت زوج (زن و شوهر) بودند، تفاوت معنادار نبود، اما در پژوهش ترودل^۳ (۲۰۰۲) زنان رضایت زناشویی کمتری را در مقایسه با مردان گزارش کردند، رضایت زناشویی وابسته به هر دو فردی است که با هم در رابطه زناشویی قرار می گیرند و رضایت یا عدم رضایت در زن یا مرد بیش از آن که متاثر از جنس وی باشد از بافت زناشویی تاثیر گرفته است. رضایت زناشویی متاثر از عوامل مختلفی است و این رضایت وابسته به همسویی و انطباق زن و شوهر در این عوامل است، زیرا اگر یکی از زوجین سازگاری و تفاهم را در زمینه های مشترک زناشویی نداشته باشند، رضایت زناشویی کاهش می یابد یا رابطه از هم می پاشد. (نورانی پور و همکاران ۱۳۸۶).

با توجه به اهمیت عزت نفس و ارتباط آن با رفتار و اعمال انسان خصوصا" در بعد خانوادگی عزت نفس باعث می شود فرد احساس کند عضو با ارزش خانواده خود و از محبت و احترام برخوردار است. و از طرفی نقشی که عزت نفس بر رضایت زناشویی دارد پیشنهاد می شود در خانواده و در مدارس و مراکز آموزش عالی و همچنین در رسانه های گروهی نسبت به این امر توجه شده و با بالا بردن آگاهی های عمومی نسبت به اهمیت عزت نفس و راه های دستیابی به آن و تاثیر آن بر رضایت زناشویی لازم است بستری مناسب فراهم گردد.

-
1. Renaud, Byers & Pan
 2. Brezsnyak & Whisman
 3. Trudel

منابع

- تختی، مسعود. (۱۳۸۰). بررسی و مقایسه باورهای غیر منطقی و رضامندی زناشویی زوجین شاغل. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی. دانشگاه الزهراء.
- حجازی، مسعود. (۱۳۸۱). جرأت ورزی، حرمت خود و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تیز هوش و عادی، استعدادهای درخشان، ۴۸. شماره ۱۵، ۵۳-۴۷.
- دهقانی، اکرم. (۱۳۷۹). بررسی رابطه عزت نفس، مسند مهارگری و سلامت روانی در بین دانش آموزان اول متوسط شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده مدیریت و برنامه ریزی. دانشگاه تربیت مدرس.
- ستیر، ویرجینیا. (۱۳۷۳) آدم سازی، ترجمه بهروز بیرشک، انتشارات رشد، چاپ دوم، تهران.
- سلیمانیان، علی اکبر. (۱۳۷۳). مقایسه باورهای غیر منطقی در میان زناشویی ها و باورهای غیرمنطقی در میان زوج های خشنود، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تربیت معلم.
- صالحی فردی، جواد. (۱۳۷۵). رضامندی زناشویی. مجله تازه های رواندرومانی. شماره ۱۳ و ۱۴. ۳۶-۲۷.
- عظیمی، روانبخش. (۱۳۸۰). بررسی رابطه عزت نفس و استرس در میان معلمان کرمانشاه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و برنامه ریزی. دانشگاه تربیت مدرس.
- نعمت طاووسی، محترم. (۱۳۸۰). بررسی رابطه بین حرمت خود و تنیدگی های زندگی روزمره. مجله علوم روان شناختی. شماره ۱۸، ۷۱-۶۷.
- نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۸۰). مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، تهران. انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
- نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۷۸). مشاوره ازدواج. تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
- نورانی پور، رحمت اله، بشارت، محمد علی، و یوسفی، اسکندر. (۱۳۸۶) بررسی رابطه دانش و نگرش جنسی با رضایت زناشویی در زوجین ساکن در مجتمع پژوهشگران جوان دانشگاه شهید بهشتی. فصلنامه علمی و پژوهشی تازه ها و پژوهش های مشاوره. جلد ۶ شماره ۲۴ ۳۵-۲۷.
- Brenznyak, M., & Whisman, M. (2004). Sexual desire and relationship functioning: the effect of marital satisfaction and power. *Jornal of sex and Marital Theory*, 30, 199-217. Retrieved Aug 2005 from: <http://Daneshyar.net/EBSCO>.
- Byrne, B. (2000). Relationships between anxiety, fear, self-esteem and coping strategies in adolescence. *Adolescence*, 35(137), 201-215.
- Cobb, R. J., Dravil, J., & Bradbury, T. N. (2001) Attachment security and marital satisfaction: The role of positive perceptions and social support. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 45,172-185.
- Cooper Smith, S. (1967). Measures attitudes toward *Self in multiple contexts*. Stanley Coopersmit.
- Francis, L. J., & James, D. J. (1996). The relationship between Rosenbergs construct of self-esteem and Eysencks two – dimensional model of personality. *Journal of Personality and Individual Differences*, 21 (4), 483-488.
- Harter, S. (1999). Suport from close family members, in Particular, has been associated with higher self – esteem for children and adolescents. *Journal of Adolescents*, 31.210 – 227.
- Josephs, R. A., Markus, H. R., & Tafarodi, R.W (1992). Gender and self –esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 391-402.

- Masuda, M. (2003). Meta-analysis of love scales: Do Various love scales measure the same psychological construct? *Japanese Psychological research*, 45(1), 25- 37.
- Morrison, D. R. (2000). Communication skill and marital satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 23(3), 25-37
- Neiss, M. B., Sedikides, C., & Stevenson, J. (2002). Self-esteem: A behavioral genetic perspective. *European Journal of Personality*, 16, 351-367.
- Olson, D. H., Fournier, D., & Druckman J. (1986). Prepare Minneapolis: PERPARE/EWRICH. *Journal of marital and family therapy*, 12, 32-45
- Olson , D. H., & Larenson. A. A. (1989). Predicting marital satisfaction using prepre a replication study. *Journal of Marital and Family*, 15(3), 49-61
- Olson, D. H.Olson. A. K. (1997). Enrich Canada, Inc. *Jornal of family ministry*, 11(4), 28 -53.
- Parker, K. D., Ortega, S., & Van Loning Ham. J. (1995). Life satisfaction, self – rsteem and personal happiness among Mexican and African Amercan. *Sociological spectrum*, 15 ,131-145.
- Renuad, C., byers, E. S., & Pan, S. (1997). Sexual and relationship satisfaction in Mainland china. *The Jornal of sex Research*. 34, 399- 410. Retrived Aug 2005 from: <http://Daneshyar.net/EBSCO>.
- Sinha, P., & Mukerjec, N. (1990). Marital adjustment and space orientation. *Journal of social psychology*, 130 (5), 633 -639.
- Trudel, G. (2002). Sexuality marital life: Result of a survey. *Jornal of sex Research*, 28, 229-249. Retrived Aug 2005 from: <http://Paneshyar.net/EBSCO>.
- Wade, T. J., Thompson, V., Tashakkori, A., & Valente, E. (1989). A longitudinal analysis of sex by race differences in predictors of adolescent selcf-esteem . *Personality and Individual Differences*, 10,717-729.
- Whestheimer, R., & Lopater, S. (2005). *Haman Sexuality: A Psychology perspective*. (2thed) philadelplia: lippincott Williams & wikins.